

lingvistică prin metodele logicii matematice, precizând că această problemă importantă cere un studiu de sine stătător.

Titlul acestei lucrări colective « Despre metodele exacte în cercetarea limbii » este, de fapt, o parafrază lămuritoare a subtitlului « Despre așa zisa lingvistica matematică » — denumire folosită în mod curent în știința contemporană pentru a desemna noul mod de abordare a cercetării faptelor de limbă. Matematica oferă nenumărate posibilități pentru a pătrunde mai adânc în « mecanismul » limbii. Ea înlesnește « descifrarea » proceselor comunicării și transpunerea datelor lingvistice în forme noi, elaborate cu ajutorul mașinilor electronice. Aceasta duce la dezlegarea unor probleme subtile, care erau de neînvinș în trecutul nu prea îndepărtat.

O. S. Ahmanova începe prin a arăta că, atribuind expresiei « lingvistică matematică » valoarea de termen, s-ar putea naște unele confuzii. S-ar putea crede — spune autoarea — că s-a creat o nouă lingvistică, cînd de fapt nu este vorba decît despre o nouă metodă. Această metodă se caracterizează prin tendința generală către precizie în abordarea problemelor lingvistice, deschizînd perspective noi acestei științe prin aplicarea procedeelor matematice.

Prin problematica ei și prin nivelul tratării fără îndoială că această carte se adresează în primul rînd specialiștilor în domeniul statisticii lingvistice și al informației obținute cu ajutorul mașinilor electronice. În același timp, studiul de față prin caracterul său expozitiv poate servi și ca o sursă de largă informare științifică, în scopul popularizării noilor metode de cercetare lingvistică. După ce se prezintă problemele de bază teoretice ale lingvisticii contemporane, se analizează noile teorii ale lingvisticii matematice și aplicarea acestora în cercetarea limbii.

Rolul și locul traducerii automate în lingvistica contemporană, posibilitatea folosirii metodelor statistice în cercetarea lingvistică, aplicarea teoriei informației la cercetarea limbii, funcțiile așa zisului « creier electronic » prin folosirea mașinilor de tradus și a mașinilor de informație, problemele legate de traducerile automate, mulțumită cărora se experimentează metodele exacte în studiul limbii și, totodată, se verifică rezultatele acestora, — acestea sînt problemele fundamentale ale cărții. O expunere clară, sistematică, cu caracter oarecum didactic și informativ-metodologic subliniază pe lingă aportul teoretic al lucrării și valoarea ei practică.

Cartea cuprinde o succintă introducere și șase capitole cu o bogată bibliografie la sfîrșit (184 de titluri). Lucrările autorilor sovietici și străini sînt indicate pe capitole în legătură cu subiectele tratate. Este lipsit de bibliografie numai capitolul III, cel mai scurt dintre toate (7 pagini) și care cuprinde considerații strict personale ale autorului I. A. Melciuk « Cu privire la unele tipuri de semnificații lingvistice » (О некоторых типах языковых значений, p. 33 și urm.). Un indice asupra materiei, cu trimiteri la paginile respective, ajută la consultarea cărții, iar o serie de tabele și figuri, care întăresc expunerea, o fac mai accesibilă cititorilor.

În ceea ce privește cuprinsul, lucrarea poate fi împărțită în două:

— prima parte, care înglobează trei capitole, se ocupă de probleme de lingvistică cu caracter teoretic general;

— partea a doua cuprinde următoarele trei capitole (circa trei sferturi din volumul total al lucrării). În ele autorii analizează probleme speciale privind mijloacele de cercetare exactă în domeniul limbii. Problemele lingvisticii matematice și ale statisticii lingvistice apar mai explicate, datorită elucidării problemelor principale, de ordin general, din partea întîia a lucrării.

Grija de echilibru în ceea ce privește compoziția lucrării i-a îndemnat pe autorii ei la tratarea redusă a unor probleme cu un trecut destul de important în știință. Așa se explică expunerea foarte succintă a materialului critic privitor la aplicarea metodelor statistice la studiul limbii, de fapt un domeniu foarte vast și cu multe particularități. După afirmația autorilor, o analiză adîncită a acestui domeniu ar fi zdruncinat armonia lucrării privită în ansamblul ei.

Credem, totuși, că ar fi de preferat, ca o problemă atît de importantă să fi fost tratată mai puțin sumar și aceasta în interesul conținutului cărții.

Faptul că matematica își găsește o tot mai largă aplicare în cele mai variate științe, apropiindu-le pe acestea într-un anumit sens de grupa științelor exacte, o îndeamnă pe autoarea O. S. Ahmanova să formuleze o întrebare, care reprezintă însuși titlul primului capitol al lucrării și anume: « Lingvistica poate deveni, oare, o știință exactă? »¹. La această întrebare net formulată nu se dă un răspuns direct. Se precizează doar perspectivele deschise

¹ Pagina 5 și urm.